

विदर्भ क्षेत्रातील विशेष करून ग्रामीण समाजातील हितधारकांना
ग्रामीणोपयोगी तंत्रज्ञानाचे प्रदर्शन

08 मार्च 2011

स्थान: राष्ट्रीय पर्यावरण अभियांत्रिकी संशोधन संस्थान (नीरी), नेहरू मार्ग, नागपूर - 440 020

राष्ट्रीय पर्यावरण अभियांत्रिकी संशोधन संस्थान ही वैज्ञानिक तथा औद्योगिक संशोधन परिषद. (सीएसआईआर), नवी दिल्ली च्या अधीन महाराष्ट्राच्या विदर्भ क्षेत्रातील नागपूर येथे कार्यरत आहे. ह्या संस्थे द्वारे अनेक ग्रामिण आधारित तंत्रज्ञानाचा विकास या भागातील समाजाच्या लाभा करिता केला गेला आहे. उदा. उन्नत स्टोव्ह, नीरी झर (एक स्वस्त जल शुद्धिकरण संयंत्र), नींबू वर्गीय अनुपयोगी फळां पासून बहुउपयोगी तेल, जलद खत, ग्रामिण स्वच्छता प्रणाली हे ह्या मधील काही विकसित तंत्रज्ञान आहेत. येथे उपलब्ध असलेल्या ज्ञानाचा यथोचित वापर करून ग्रामिण समाजाच्या आर्थिक व पारिस्थीतकी परिस्थीत लाभ करून देण्यासाठी तसेच सद्य परिस्थीतील गंभीर पर्यावरण मुद्यां वर नीरी, नागपूर येथे सर्व शेतकरी तसेच पंचायती प्रतिनिधी समवेत एक बैठक प्रस्तावित आहे.

ह्या बैठकीच्या आयोजनामुळे अनुपयोगी संत्र्यांचे निष्कासन, निंबू वर्गीय फळं व सालांच्या सम्बंधी समस्यांपासून मुक्ती मिळवण्या हेतु विकसित ग्रामीण संयंत्राचा सर्वासमक्ष उदाहरण प्रस्तुत करून शेतकरी तसेच संशोधन करणा-यांना एक व्यासपीठ मिळवुन देण्यात येईल. या संयंत्रा मुळे बहुउपयोगी तेल प्राप्त करून सामान्य शेतकरी समाजाचे सामाजिक तथा आर्थिक परिस्थी सुधारण्यास मदत होईल. तसेच अक्षम घरगुति स्टोवच्या जळणामुळे होणारे आंतरिक प्रदुषणा पासून बचावासाठी बनविण्यात आलेले उन्नत स्टोव चे प्रदर्शन करण्यात येईल ह्याच्या उपयोगामुळे ग्रामीण समाजाचे स्वास्थ्य सुधारण्यात मदत होईल. हा शेतकरी नीरीच्या छोटया अंदाजपत्रका साठी लागणा-या आवश्यकतेच्या संदर्भात उपयोगी होईल.

ह्या कार्यक्रमात सक्रिय सहभाग करून घेण्यासाठी संचालक, नीरी , संत्रा उत्पादक, पंचायत प्रतिनिधि तसेच विदर्भात काम करणा-या गैर सरकारी संघटनांना आमंत्रित करणार आहे ज्यामुळे ग्रामिण समाजाची सामाजिक तथा आर्थिक परिस्थीत सुधारण्यास मदत होईल.

Demonstration of rural technologies to the stakeholders of Vidarbha regions, especially for rural community

Tuesday, March 08, 2011

Venue: National Environmental Engineering Research Institute (NEERI), Nehru Marg, Nagpur-440020

National Environmental Engineering Research Institute (NEERI), Nagpur, a constituent laboratory of Council of Scientific and Industrial Research (CSIR), New Delhi has developed a number of rural based technologies for benefit of the rural community. Some of the developed technologies are “Improved Stove for indoor pollution control”, “NEERI –ZAR” (a low cost water treatment unit), “Rural based unit for recovery of essential oil from citrus fruits wastes”, “Rapid Composting” and “Rural Sanitation System”. It is proposed to hold a meeting of farmer meet including representative of village panchayat to bring the awareness about the environmentally and economically viable rural based processes developed at NEERI for the benefit of rural communities.

This event will provide a common platform for the researchers and farmers of the Vidarbha region for understanding the environmental problems with reference to disposal of spoiled oranges, cull fruits and orange peels and to see the demonstration of the developed processes of which will be useful for improving socio-economic status of the farmers particularly by using rural based unit for recovery of essential oils. Further, awareness on serious indoor pollution due to the use of inefficient cook-stoves and demonstration of improved stove will help to minimize the indoor air pollution problem, thereby improving the health status of the rural community. This farmer’s meet will help in compiling the view of rural sectors with reference to their need and formulation of small budget projects for meeting the requirement of the region falling in the thrust area of CSIR-NEERI.

Director, NEERI will be inviting the orange growers and representatives of panchayat from Vidarbha region for active participation of in this event which will help in up lifting the socio economic status vis-a-vis improvement in the quality of life of the rural community.